

Komárov a Čenkov
Regionální sondy do vývoje krajiny Brd v období industrializace
Kateřina Röschová
Posudek vedoucího práce

Diplomní práce K. Röschové vznikla v rámci projektu studia vývoje krajiny Čech v době industriální. Práce je zaměřena na vývoj krajiny Brd a nejbližšího okolí, kde v souladu se zaměřením celého projektu autorka sledovala proměnu krajiny v souvislostech celého industriálního období, tj. od samých počátků v pozdním středověku až po období vrcholné etapy industrializace českých zemí v 19. a prvních desetiletích 20. století. Cílem a smyslem práce bylo na konkrétním příkladu ukázat na postupné proměny krajiny Brd a nejbližšího okolí v důsledku ekonomického, společenského i obecně kulturního vývoje.

Práce je založena především na studiu odborné historické literatury a kartografických pramenů. Doplnující informace čerpala autorka ze seriózní literatury vlastivědného rázu, webových stránek i z vlastních terénních pozorování.

Práci uvádí přírodní charakteristika sledovaného území a jeho historický vývoj, resp. vývoj jednotlivých panství. Orientaci v následujícím textu usnadňuje jednak obecný nástin industrializace českých zemí od vrcholného středověku až po 2. světovou válku a dále následující podrobný přehled vývoje železářství v Čechách. Poté již autorka přistupuje ke studiu konkrétního vývoje ve sledované oblasti. Věnuje se především základním a úzce propojeným ekonomickým odvětvím, tj. lesnímu hospodářství a železářství. Pozornost věnuje i aktivitám, které charakterizují vývoj sledované oblasti po útlumu ekonomického rozkvětu – tj. rekreačním aktivitám a využívání krajiny k vojenským účelům. Zmiňuje se rovněž i o soustavě sakrálních památek v krajině.

Po celkovém přehledu se K. Röschová soustřeďuje na historicko ekonomický vývoj dvou vybraných katastrů: Komárova a Čenkova. V závěru shrnuje své poznatky, z nichž vyplývá, že klíčovou roli ve vývoji sledované krajiny hrálo železářství. V pozdním středověku a raném novověku byly Brdy a nejbližší okolí jedním z nejvýznamnějších železářských center v Čechách. Ve vrcholném období průmyslové revoluce však původní ekonomický význam oblasti výrazně poklesl. Brdské železářství, koncentrované nyní do několika větších provozů, ztratilo v rámci Čech svou klíčovou pozici. Uvolněný ekonomický tlak nahradily sekundární rekreační a vojenské aktivity, které využívaly, resp. dodnes využívají Brdy jako ostrov „divočiny“ v centru Čech.

Na práci K. Röschové především oceňuji velmi důkladné doložení výše naznačeného vývoje historickými fakty a zdařilé zařazení vývoje sledované oblasti do nejširších souvislostí procesu industrializace českých zemí. Autorka na konkrétním příkladu ukázala složitý vývoj české krajiny a klíčovou roli ekonomických faktorů. Významně tak přispěla i k pochopení současného stavu naší krajiny. Zdařilá je i formální stránka práce, včetně poznámkového aparátu i vhodně vybraných a kvalitních ilustrací.

Kvalitu práce snižuje místy ne zcela promyšlená struktura. Například kapitola 4 „Využívání lesa v Brdech“ by bylo vhodné zařadit až za obecný historický nástin, tj. za kapitolu 5 a důsledněji propojit s vývojem železářství. Kapitola 7 „Drobné a sakrální památky“ zbytečně narušuje hlavní linii textu. Vhodnější by bylo zařadit ji jako samostatný exkurz na konci práce.

I přes dílčí výhrady doporučuji diplomní práci K. Röschové k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně, resp. 18 bodů.

V Praze 11.10.2009

doc. Václav Matoušek, CSc.